

سیستمهای چندعاملی

درس ۲۷

عاملهای سیار

Mobile Agents

کاظم فولادی قلعه دانشکده مهندسی، پردیس فارابی دانشگاه تهران

http://courses.fouladi.ir/mas

عامل سیار

MOBILE AGENT

عاملی که قادر است خودش (برنامه و حالت خودش) را در سرتاسر یک شبکه ی کامپیوتری انتقال دهد و اجرا در یک سایت راه دور را پیشنهاد دهد.

عامل سیار Mobile Agent

روی کردهای جاری برای محاسبات توزیعشده

CURRENT APPROACHES TO DISTRIBUTED COMPUTING

© مزايا: امنيت

الله عاليه: _ ترافيک شبکه _ ديرکرد _ سربار منابع الله عاليه _ الله عاليه _ الله عاليه الله عاليه عاليه عاليه الله عاليه عاله عاليه عاليه

عاملهای سیار: روی کرد جایگزین

MOBILE AGENTS: AN ALTERNATIVE APPROACH

عامل سیار یک موجودیت اجرا کنندهی خودمختار است که توانایی مهاجرت از یک ماشین به ماشین دیگر در یک شبکهی ناهمگن را دارد و می تواند اجرای خودش را از سر بگیرد.

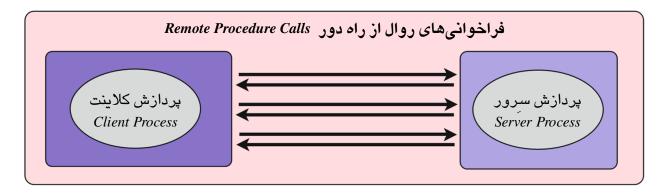
عامل سیار Mobile Agent

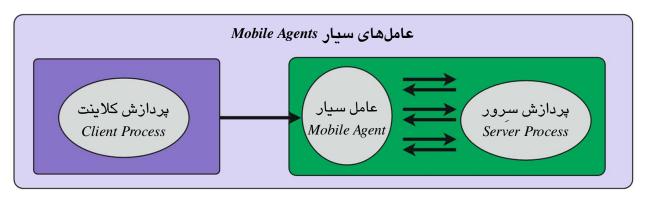
عامل سيار ميتواند:

- ترافیک شبکه را کاهش دهد.
 - ۲۰۰۰ بر دیرکرد شبکه غلبه کند.
 - از منابع بهتر استفاده کند.
- بهصورت ناهمگام و خودمختار اجرا کند.
 - ٥ به صورت يويا وفق پيدا كند.
 - دارای قوام و تحمل پذیر نقص باشد.

مقایسهی «فراخوانیهای روال از راه دور» با «عاملهای سیار»

چرا عاملهای سیار؟

WHY MOBILE AGENTS?

شبکههای دارای پهنای باند پایین / نرخ دادهی محدود

استفادهی کارآمد از منابع شبکه

عاملهای سیار

ملزومات زيرساختي

MOBILE AGENTS: INFRASTRUCTURE REQUIREMENTS

برای پیادهسازی یک عامل سیار نیاز داریم به:

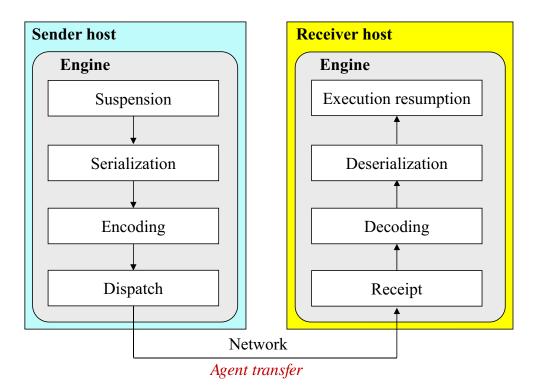
- یک زبان مناسب و قابل انتقال که کد عامل در آن نوشته خواهد شد.
 - یک موتور یا مفسر برای آن زبان
- پروتکلهای ارتباطی که اجازه میدهند موتورها روی ماشینهای مختلف، عاملها را مبادله
 کنند.

			Agents	عاملها
		Places		مكانها
	Engine			موتور
Host				ميزبان

عاملهای سیار مهاجرت

MOBILE AGENTS: MIGRATION

عاملهای سیار

مهاجرت: شیوهها

MOBILE AGENTS: MODES OF MIGRATION

شیوههای مهاجرت Modes of Migration

مدل سير بى حالت / ضعيف The Stateless or Weak Mobility

Known Entry Point Model

- حالت شیئ، کد و حالت کنترلی عامل گرفته می شود.
- اجرا در ماشین جدید از یک نقطه ی ورودی معلوم ادامه می یابد.
- سیستمهای مبتنی بر جاوای تجاری از مدل «نقطهی ورود معلوم» استفاده میکنند.

مدل سير پُر حالت / قوى The Statefull or Strong Mobility

Go Model

- حالت شیئ، کد و حالت کنترلی عامل گرفته می شود.
- اجرا در ماشین جدید اجازه دارد از محل دقیقی
 که در آن متوقف شده است، ادامه یابد.
 - برای برنامهنویس نهایی مناسبتر است، اما برای توسعه گر سیستم کار بیشتری می طلبد.
- روتینهایی برای گرفتن حالت کنترل بر روی مفسرها
 لازم است.

سیستمهای عامل سیار

MOBILE AGENT SYSTEMS

سیستمهای عامل سیار مبتنی بر جاوا Java-Based Mobile Agent Systems

- o Aglets
- o Concordia
- o NOMADS

سيستمهاى عامل سيار غير جاوا

Non-Java Mobile Agent Systems

- o Telescript
- Agent TCL
- o D'Agents
- o Ara
- o TACOMA

عاملهای سیار

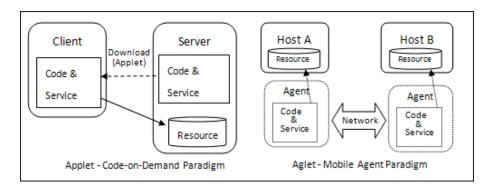
مورد مطالعاتي: اگلتها

CASE STUDY: AGLETS

اگلت در آزمایشگاه پژوهشی IBM توکیو پیادهسازی شده است.

http://www.trl.ibm.co.jp/aglets/index.html

اگلت، حالت کنترلی عامل را در حین مهاجرت نمیگیرد. این نیاز دارد تغییراتی در ماشین مجازی استاندارد جاوا ایجاد شود. در عوض، اجرای عامل از یک «نقطهی شروع معلوم» مجدداً شروع میشود.

عاملهای سیار

BASIC CONCEPTS

Aglet: a mobile Java object that visits aglet-enabled hosts in a network.

- Proxy: it is a representative of an aglet.
 It serves as a shield to protect the aglet from direct access to its public methods.
- Context: an aglet's workplace. It corresponds to a place.
 Multiple contexts may reside on the same machine.
- o Identifier: a unique identifier is assigned to each aglet after initialization.

عاملهای سیار مورد مطالعاتی: اگلتها: عملیات پایه

FUNDAMENTAL AGLET OPERATIONS

- Creation
- Cloning
- Dispatching
- Retraction
- Activation and Deactivation
- Disposal

عاملهای سیار

مورد مطالعاتی: اگلتها: مدل برنامهنویسی

AGLET PROGRAMMING MODEL

The Aglet programming model is event-based

Customized *listeners* can be used to catch particular events in the life cycle of an aglet:

- o Clone listener (clone creation)
- Mobility listener (dispatching, retraction, arrival)
- Persistence listener (deactivation, activation)

General process

- A mobile agent that wants to migrate calls the dispatch method.
- The Aglets system calls the agent's onDispatching method which performs application specific cleanup, kills the agent's threads, serializes the agent's code and object state, and sends the agent's code and object state to the new machine.
- On the new machine the system calls the agents **onArrival** method which performs application specific initialization .
- Finally the agent's run method is called in order to start the agent's execution.

عاملهای سیار

مورد مطالعاتی: اگلتها: برقراری ارتباط

COMMUNICATION BETWEEN AGLETS / ENGINES

Communication between aglets

- o When an aglet wants to communicate with other aglets, it first has to obtain a proxy
- o Public methods cannot be accessed directly
- o Three different types of messages: now-type, future-type, oneway-types

Communication between engines

- o The ATP is used in the communication layer
- o The API abstracts the communication between agent systems
- o Methods for creating, transferring, tracking and managing agents

عاملهای سیار

مورد مطالعاتى: اگلتها: مدل امنيتى

SECURITY MODEL

The first level of security comes from Java itself.

o Imported code fragments are subjected into a series of tests and consistency tests

As the second level the Tahiti (the visual agent manager) implements a configurable security manager that provides a fairly high degree of security for the hosting computer and its owner and it enables a number of principals to specify and enforce policies

عاملهای سیار

امنىت

MOBILE AGENT SECURITY

عاملهای سیار و میزبانها در برابر تهدیدهای متعدد آسیبپذیر هستند:

عاملهای سیار امنیت: تهدیدهای عامل به میزبان

MOBILE AGENT SECURITY

	تهديدها	
Lake so the per Charles	Jak & Jak & Lahadda Agent to Agent Threats	تهدیدهای عامل به میزبان Agent to Host Threats

<mark>نقابزنی</mark> Masquerade
دسترسی غیرمجاز Unauthorized Access
دستکاری پنهانی Tampering
ا <mark>متناع از سرویس</mark> Denial of Service

عاملهای سیار امنیت: تهدیدهای عامل به عامل

MOBILE AGENT SECURITY

	تهديدها	
Johnsto had Shad Salah Shadh Salah Shadh S	تهدیدهای عامل به عامل Agent to Agent Threats	ilajas ap jaks islaugugi Agentio Host Threats

نقابزني Masquerade دستكارى پنهانى Tampering امتناع از سرویس Denial of Service انكار Repudiation

عاملهای سیار

امنیت: تهدیدهای میزبان به عامل

MOBILE AGENT SECURITY

تهديدها			
تهدیدهای میزبان به عامل	Jaka 44 Jaka Ekawasa	ुनिक् क्रिकेट केन्न क्षेत्रकी क्ष्मिनिक्किन	
Host to Agent Threats	Agent to Agent Threats	Agent to Host Threats	

<mark>نقابزنی</mark> Masquerade
دستکاری پنهانی Tampering
استراق سمع و تحلیل ترافیک Eavesdropping and Traffic Analysis
ا <mark>متناع از سرویس</mark> Denial of Service

عاملهای سیار امنیت: سرویسهای امنیتی

SECURITY SERVICES

کد Code	عامل Agent	میزبان Host	کاربر User	احراز هویت Authentication	
				کنترل دسترسی Access Control	
				یکپارچگی Integrity	سرويس های امنیتی Security Services
			محرمانگی Confidentiality	ای امنیتر Security	
				عدم انکار Nonrepudiation	9
				ر <mark>سیدگی</mark> Auditing	

عاملهای سیار

امنیت: حفاظت میزبان

MOBILE AGENTS: PROTECTING THE HOST

امنیت عامل سیار Mobile Agent Security

Jugari Saran Wataratia Prinecting the Mobile Acent حفاظت ماشین میزبان Protecting The Host Machine

روی کردهای مختلفی برای حفاظت میزبان پیشنهاد شده است:

استفاده از یک زبان مفسری	تفسیر کد امن Safe Code Interpretation
امضاهای دیجیتال	احراز هویت Authentication
به موجودیتها میتوان قابلیتها یا اجازههای دسترسی اعطا کرد.	مجوزدهی Authorization
مکانیسمهای متنوع برای تخصیص منبع: شامل مکانیسمهای بازار	تخصیص منابع Resource Allocation
برای اینکه بتوان مبدأ عاملهای سیار را بررسی کرد.	نگهداری تاریخچههای مسیر Maintaining Path Histories

عاملهای سیار

امنیت: حفاظت عامل سیار

MOBILE AGENTS: PROTECTING THE HOST

امنیت عامل سیار Mobile Agent Security

حفاظت عامل سيار

Protecting the Mobile Agent

ilijas jadda ülilda. otecing The Host Machine

روى كردهاى مختلفى براى حفاظت عامل سيار پيشنهاد شده است:

عاملها در یک محیط امن اجرا می شوند که هیچ میزبان نامعتمدی اجازه فعالیت ندارد (بدهبستان مزایای عامل سیار).	مدل قلعه Fortress Model
نتایج میانی برای جلوگیری از دستکاری پنهانی مهر و امضا میشوند.	مهر و امضا Sealing and Signing
استفاده از رمزهای مشترک و بههم قفل شده	استفاده از رمزهای مشترک Using Shared Secrets
اجرا و رفتار عامل ضبط می شود (ردگیری اجرا).	ضبط رفتار عامل Recording Agent Behavior
توابع رمزشدهی قابل اجرا میتوانند از دستکاری پنهانی جلوگیری کنند.	توابع رمزشدهی قابل اجرا Executable Encrypted Functions

عاملهای سیار

ملاحظات نرمافزارى

MOBILE AGENTS

وقتی میخواهیم ابزارهای نرمافزاری بسازیم که بتوانند عاملهای سیار را پشتیبانی کنند، ملاحظات متعددی داریم:

(security for hosts and agents) امنیت میزبانها و عاملها

ناهمگنی میزبانها (heterogeneity of hosts)

پیونددهی پویا (dynamic linking)

عاملهای سیار

ملاحظات نرمافزارى: امنيت ميزبانها

SECURITY OF HOSTS

نمیخواهیم برنامههای خارجی را بر روی ماشین خودمان اجرا کنیم، چرا که ریسکهای امنیتی زیادی وجود دارد:

اگر زبان برنامه سازی عامل از اشاره گرها پشتیبانی کند، آنگاه این خطر و جود دارد که عاملها فضای آدرس میزبان را خراب کنند. (⇒بسیاری از زبانهای برنامه سازی عامل، اشاره گر ندارند!)

مجوزهای دسترسی مشابه یونیکس بر روی میزبان: کتابخانههای امن برای دسترسی به فضای ذخیره فایلها، فضای پردازش و . . .

برخی کنشها (مانند ارسال ایمیل) در برخی مواقع مضر هستند اما در برخی دیگر خطرناک هستند.

عاملهای سیار

ملاحظات نرمافزارى: امنيت ميزبانها: رامحلها

SECURITY OF HOSTS

برخی زبانهای عامل (مانند TELESCRIPT)

بر روی مقدار حافظه و زمان پردازشی که عامل میتواند به آن دسترسی پیدا کند، محدودیت میگذارند.

هم-پردازندههای امن (Secure Co-Processors) یک راهحل هستند:

دارای یک پردازندهی جداگانه بهطور فیزیکی برای اجرای هر عامل که این پردازنده قرنطینه باشد.

برخی زبانهای برنامهسازی عامل، اجازه میدهند خصوصیات امنیتی یک عامل در هنگام دریافت وارسی شود.

عاملهای سیار

ملاحظات نرمافزارى: امنيت عاملها

SECURITY OF AGENTS

عاملها دارای حق حریم خصوصی هستند!

اغلب نمى خواهيم برنامه هايمان را بفرستيم:

زیرا گیرنده ممکن است مقصود آن را بفهمد و درنتیجه از نیت ما آگاه شود.

ممکن است عامل بهگونهای تغییر داده شود (خلاف) بدون اطلاع یا موافقت مالک آن

یک عامل می تواند در انتقال به و سیله ی تکنیکهای رمزگذاری متداول (مثل PGP) محافظت شود.

برای اطمینان از اینکه عامل دستکاری نشده است، میتوان از واترمارکهای دیجیتال استفاده کرد.

عاملهای سیار

ملاحظات نرمافزارى: ناهمگنى ميزبانها

HETEROGENEITY OF HOSTS

اگر نخواهیم که عاملهای ما فقط بر روی یک نوع ماشین اجرا شوند، آنگاه باید تسهیلاتی برای اجرای یک عامل بر روی انواع متفاوت زیادی از ماشینها فراهم کنیم.

برای این منظور نیاز داریم به:

زبان تفسیر شده (interpreted language)

زبانهای کامپایل شده نیازمند کاهش کد به زبان ماشین هستند که بهوضوح وابسته به سیستم است. * این موجب کاهش کارآمدی میشود (احتمالاً استفاده از تکنولوژی ماشین مجازی)

(dynamic linking) پیونددهی پویا

کتابخانه هایی که به منابع محلی دسترسی دارند، بایستی واسط مشترکی را برای محیطهای گوناگون تهیه کنند.

عاملهای سیار

تيپولوژي

A Typology for Mobile Agents

نوع **نامه-فعال**

'Active-Mail'-Type

عاملهای سیار

Mobile Agents

نوع در-صورت-تقاضا

On-demand

نوع خودمختار Autonomous

عاملهای سیار

تيپولوژي: نوع خودمختار

A Typology for Mobile Agents

عاملهای سیار Mobile Agents			
نرع شامه-فعال	لوع در صورت القائمة	نوع خودمختار	
		Autonomous	

منظور از عامل سیار خودمختار این است که عامل سیار خودمختار این است که عامل خودش قادر به این است که تصمیم بگیرد کجا و چهوقت برود و وقتی به آنجا رفت چه کاری انجام بدهد. (تصمیمگیری بر اساس قیدهای منابع به خصوص، مثلاً میزان پولی که باید صرف شود.)

برنامهنویسی این عاملها عموماً در زبان ویژهای انجام می شود که یک دستور go داشته باشد ... (بهترین مثال مشخص زبان TELESCRIPT است.)

عاملهای سیار

تىپولوژى: نوع در-صورت-تقاضا

A Typology for Mobile Agents

عاملهای سیار

Mobile Agents

نوع در-صورت-تقاضا نوع در-صورت-تقاضا کو شامه-شغال

Active-Mail -Type On-demand Autonomous

ایدهی عامل سیار در-صورت-تقاضا این است که میزبان تنها لازم است زمانی یک عامل را اجرا کند که آن عامل صراحتاً تقاضا کند.

بهترین مثال مشخص برای این کارکرد، زبان JAVA است که درون یک HTML جاسازی شده است: یک کاربر در یک مرورگر سازگار با جاوا، میتواند صفحات وبی را درخواست کند که حاوی اپلت applet است.

(اپلت: برنامههای کوچکی که در زبان جاوا پیادهسازی شده است).

این اپلتها همزمان با سایر تصاویر صفحه، متون، فرمها و . . . دانلود می شوند و وقتی دانلود شدند، بر روی ماشین کاربر اجرا می شوند.

عاملهای سیار

تيپولوژى: نوع نامه-فعال

A Typology for Mobile Agents

عاملهای سیار Mobile Agents نوع شود مشقائی نوع نامه–فعال Active-Mail'-Type On-demand Autonomous

ایده ی عامل سیار نامه – فعال این است که برنامه ی عامل بر پشت یک ایمیل سوار شود.

بهترین مثال مشخص برای این کارکرد، گسترش MIME است که بر ایمیل سوار میشود و امکان ارسال اسکریپتهای امن TCL را فراهم میکند.

وقتی ایمیل دریافت شد، «عامل» آن را باز میکند و اسکریپت را اجرا میکند ... بنابراین، نامه دیگر منفعل (passive) نیست، بلکه فعال (active) است.

عاملهای سیار

مورد مطالعاتى: تله اسكريپت

CASE STUDY: TELESCRIPT

تله اسکریپت، یک محیط مبتنی بر زبان برای ساخت سیستمهای عامل سیار بود.

تکنولوژی تلهاسکریپت نامی است که توسط General Magic به خانوادهای از مفاهیم و تکنیکها برای پیریزی محصولاتی که توسعه داده بودند، داده شده است.

دو مفهوم کلیدی در تکنولوژی تلهاسکریپت: عاملها و مکانها

Places

Places are virtual locations occupied by agents. A place may correspond to a single machine, or a family of machines.

Agents

Agents are the providers and consumers of goods in the electronic marketplace applications that TELESCRIPT was developed to support.

- Agents are interpreted programs, rather like TCL.
- **Agents are mobile** they are able to move from one place to another, in which case their program and state are encoded and transmitted across a network to another place, where execution recommences.
- In order to travel across the network, **an agent uses a ticket**, which specifies the parameters of its journey:
 - destination;
 - completion time.

عاملهای سیار

مورد مطالعاتى: تله اسكرييت

CASE STUDY: TELESCRIPT

عاملها در تلهاسکریپت میتوانند با یکدیگر ارتباط برقرار کنند:

اگر این عاملها مکانهای مختلفی را اشغال کنند، آنگاه می توانند از طریق شبکه به هم متصل شوند.

اگر این عاملها مکانهای یکسانی را اشغال کنند، آنگاه میتوانند یکدیگر را ملاقات کنند.

عاملهای سیار

مورد مطالعاتي: تله اسكرييت

CASE STUDY: TELESCRIPT

TELESCRIPT agents have an associated permit, which specifies:

- what the agent can do (e.g., limitations on travel);
- what resources the agent can use.

The most important resources are:

- 'money', measured in 'teleclicks' (which correspond to real money);
- **lifetime** (measured in seconds);
- **size** (measured in bytes).

Agents and places are executed by an engine.

- An engine is a kind of agent operating system
 - agents correspond to operating system processes.
- Just as operating systems can limit the access provided to a process (e.g., in UNIX, via access rights), so an engine limits the way an agent can access its environment.

عاملهای سیار

مورد مطالعاتي: تله اسكرييت

CASE STUDY: TELESCRIPT

Engines continually monitor agent's resource consumption, and kill agents that exceed their limit.

• Engines provide (C/C++) links to other applications via application program interfaces (APIs).

Agents and places are programmed using the TELESCRIPT language:

- pure object oriented language, apparently based on SMALLTALK;
- interpreted;
- two levels **high** (the 'visible' language), and **low** (a semi-compiled language for efficient execution);
- a 'process' class, of which 'agent' and 'place' are sub-classes;
- persistent;

General Magic claim that the sophisticated built in communications services make TELESCRIPT ideal for agent applications!

عاملهای سیار

مورد مطالعاتی: تله اسکرییت

CASE STUDY: TELESCRIPT

Summary:

- a rich set of primitives for building distributed applications, with a fairly powerful notion of agency;
- agents are ultimately interpreted programs;
- no notion of strong agency!
- likely to have a significant impact (support from Apple, AT&T, Motorola, Philips, Sony).
- not heard of anyone who has yet actually *used* it!

عاملهای سیار

مورد مطالعاتی: TCL/TK و زبانهای اسکریپتنویسی

CASE STUDY: TCL/TK AND SCRIPTING LANGUAGES

TK و همراه آن TCL (آزاد) نبزار کنترل ابزار (آزاد) یماکنون در ارتباط با سیستمهای مبتنی بر عامل مورد اشاره قرار میگیرند.

TCL - Tool Command Language

TCL was primarily intended as a standard command language — lots of applications provide such languages, (databases, spreadsheets, . . .), but every time a new application is developed, a new command language must be as well.

• TCL provides the facilities to easily implement your own command language.

TK (framework)

TK is an X window based widget toolkit — it provides facilities for making GUI features such as buttons, labels, text and graphic windows (much like other X widget sets).

 TK also provides powerful facilities for interprocess communication, via the exchange of TCL scripts.

عاملهای سیار

مورد مطالعاتی: TCL/TK و زبانهای اسکریپتنویسی

CASE STUDY: TCL/TK AND SCRIPTING LANGUAGES

TCL/TK combined, make an attractive and simple to use GUI development tool; however, they have features that make them much more interesting:

- TCL is an interpreted language;
- TCL is **extendable** it provides a core set of primitives, implemented in C/C++, and allows the user to build on these as required;
- TCL/TK can be **embedded** the interpreter itself is available as C++ code, which can be embedded in an application, and can itself be extended.

عاملهای سیار

مورد مطالعاتی: TCL/TK و زبانهای اسکرییتنویسی

CASE STUDY: TCL/TK AND SCRIPTING LANGUAGES

TCL programs are called **scripts**.

TCL scripts have many of the properties that UNIX shell scripts have:

- they are plain text programs, that contain:
 - <u>control structures</u> (iteration, sequence, selection), and
 - <u>data structures</u> (e.g., variables, lists, and arrays) just like a normal programming language;
- they can be executed by a shell program
 - tclsh or wish;
- they can call up various other programs and obtain results from these programs (cf. procedure calls).

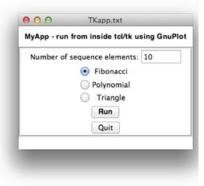
عاملهای سیار

مورد مطالعاتی: TCL/TK و زبانهای اسکریپتنویسی

CASE STUDY: TCL/TK AND SCRIPTING LANGUAGES

As TCL programs are interpreted, they are very much easier to prototype and debug than compiled languages like C/C++

- they also provide more powerful control constructs . . .
- ... but this power comes at the expense of speed.
- Also, the structuring constructs provided by TCL leave something to be desired.

عاملهای سیار

مورد مطالعاتی: TCL/TK و زبانهای اسکرییتنویسی

CASE STUDY: TCL/TK AND SCRIPTING LANGUAGES

So where does the idea of an agent come in?

- It is easy to build applications where TCL scripts are exchanged across a network, and executed on remote machines.
 - Thus TCL scripts become sort of agents.
- A key issue is safety.
 - You don't want to provide someone else's script with the full access to your computer that an ordinary scripting language (e.g., csh) provides.
- This led to Safe TCL, which provides mechanisms for limiting the access provided to a script.
 - Example: Safe TCL control the access that a script has to the UI, by placing limits on the number of times a window can be modified by a script.
- But the safety issue has not yet been fully resolved in TCL.
 - This limits its attractiveness as an agent programming environment.

عاملهای سیار

مورد مطالعاتی: TCL/TK و زبانهای اسکریپتنویسی

CASE STUDY: TCL/TK AND SCRIPTING LANGUAGES

Summary:

- TCL/TK provide a rich environment for building language-based applications, particularly GUI-based ones.
- But they are not/were not intended as agent programming environments.
- The core primitives may be used for building agent programming environments
 - the source code is free, stable, well-designed, and easily modified.

عاملهای سیار

ISSUES ON MOBILE AGENTS

Technical issues

- Current mobile agents do not bring about significant benefits
- As they are written in interpreted languages, they are slow
- Starting an execution environment and inserting an agent involves an overhead
 - thus higher loads in transporting and executing them locally
- To recover from failure during migration additional support is required
- Appropriate naming and location services are required
- Security
- Lack of standardization

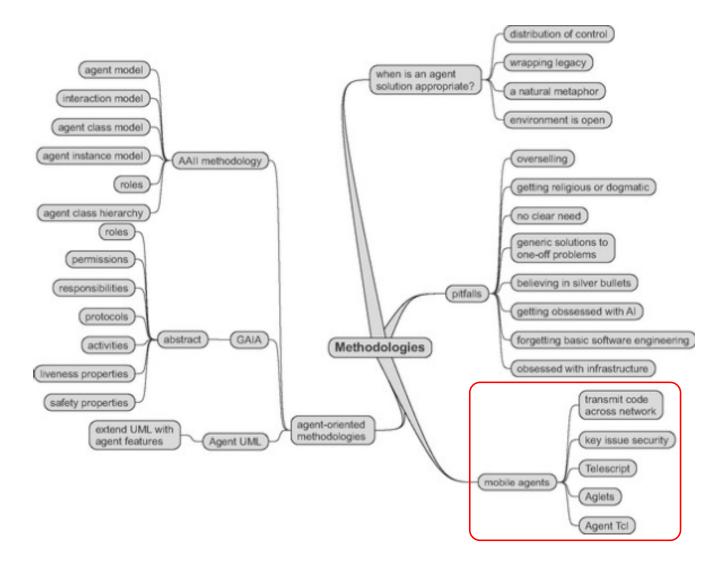
Nontechnical issues

- Lack of a killer application
- The advantages of mobile agents are modest when applications are considered in isolation

Potential applications

- Electronic marketplaces
- Mobile devices such as mobile phones and PDAs

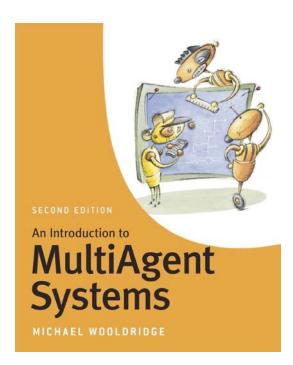

سیستم های چندعاملی

عاملهای سیار

منابع

منبع اصلي

Michael Wooldridge, An Introduction to Multiagent Systems, Second Edition, John Wiley & Sons, 2009. Chapter 9

منبع كمكي

Maria Fasli, **Agent Technology For E-Commerce**, John Wiley & Sons, 2007. **Chapter 11**

